Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Joxe Gaztelumendi Aiestaran

Errenteria, Gipuzkoa (1925)

Aurkibidea

Biografia

Errenteria-Oreretako Goiko Kalean jaioa. Ama bertakoa zuen eta aita Oiartzungo baserri batekoa. 3 senideetan bigarrena da. Gerra garaian etxetik joan egin behar izan zuen familiak eta ongi gogoratzen ditu urte haietan gertatutakoak. 13 urterekin hasi zen lanean eta lanbide dezente pasatu ditu ordutik: gaileterian, mekaniko... Soldadu egon zeneko istorioak ere kontatu dizkigu; zehaztasun handiz kontatzen ditu, batez ere, gerra eta gerra ondorena.

Zintak

ERR-051

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Odriozola Zugarramurdi, Irati
- **Data**: 2011-06-22
- **Iraupena**: 82 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Errazkin, Aitor

Pasarteak

1. Hamaika urte bete arte eskolan

- **Erref**: ERR-051/002
- **Iraupena**: 0:01:39. **Hasi**: 00:01:35. **Bukatu**: 00:03:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Karlismoa, liberalismoa
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:
Rosaren eskola esaten zioten batean hasi zen Joxe, baina handik, Zamalbideko baserri batean eskolak ematen zituen apaiz batengana joaten hasi zen, bere borondatez. Zortzi egun besterik ez omen zituen egin han. Apaiza karlista omen zen, eta Joxek marraztutako ikur batzuk zirela eta, oraindik ere gogoan duen zaplaztekoa jo omen zion apaizak. Gurasoek herriko eskolara itzularazi zuten berehala.

2. Eskolan euskaraz egiteagatik arazorik ez

- **Erref**: ERR-051/004
- **Iraupena**: 0:01:11. **Hasi**: 00:03:32. **Bukatu**: 00:04:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Gerra piztu aurreko urteetan euskaraz irakasten zen tokirik bazela gogoan du Joxek, baina behin gerra hasi orduko eskolak gazteleraz izaten zirela dio. Hala ere, ez omen zuen sekula arazorik izan eskolan euskaraz mintzatzeagatik.

3. Soldaduskan euskara mesederako

- **Erref**: ERR-051/005
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:04:43. **Bukatu**: 00:06:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Joxek, soldadutza egiten ari zela, baimena eskatu zion kapitainari armamentuari buruzko ezagutzak euskaraz azaltzeko gazteleraz ez zekiten euskaldunei. Kapitainak eskaria onartu zion, eta Joxeren azalpenei esker, ezagutza horiei zegokien azterketa gainditzea eta etxera bisitan itzultzeko baimena lortu zuen euskaldun askok.

4. Dotrina euskaraz ikasi nahi

- **Erref**: ERR-051/007
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:06:41. **Bukatu**: 00:07:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:
Joxek euskaraz ikasi nahi izan zuen dotrina, On-Bide zine areto ondoko elizan, eta ondorioz, jaunartzea ere euskaraz egin zuen.

5. Gerra piztu eta herriz herri ibili behar urte eta erdiz

- **Erref**: ERR-051/008
- **Iraupena**: 0:08:05. **Hasi**: 00:07:45. **Bukatu**: 00:15:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Gerra hasi eta, Joxeren aita Errenterian geratu bazen ere, Bizkaira eraman zituzten Joxe bera, anaia eta ama. Bizkaitik Laredoraino heldu ziren, eta handik, itsasontzi batean, Frantziara igaro: Baiona, Arroxela, Saint Martin de Ré... Ibilitako herri guztiak ongi gogoan ditu Joxek, bai eta urte eta erdi horretako hainbat gertaera ere: barkura igo nahian uretara jausi zenekoa, aita preso eraman zutenekoa...

6. Aita lanean hasi bitartean "Auxilio Social"era jateko eske

- **Erref**: ERR-051/009
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:15:50. **Bukatu**: 00:16:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Erbestetik itzuli eta aitarekin bat egin ostean bolada gogorra pasa zuen Joxeren sendiak. Aita lanerako deitu zutenean utzi zioten "Auxilio Social"era joateari.

7. Hamalau urte betetzear eta lanean hasi

- **Erref**: ERR-051/011
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:17:10. **Bukatu**: 00:18:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:
Errenteriako Olibet gaileta-fabrikan hasi zen lanean Joxe, hamalau urte betetzear zela, eta bertan aritu zen 17 bete arte. Tailer batean hasi zen gero, eta 21 urterekin soldadutza egitera bidali zuten.

8. Errazionamendu txartelen beharrik ez

- **Erref**: ERR-051/012
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:18:19. **Bukatu**: 00:19:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Errazionamendua zer zen ongi gogoan du Joxek: jatekoa eskuratu ahal izateko, txartel batzuk banatzen omen ziren, baina Joxeren sendikoek ez omen zuten halakoen beharrik, errazionamenduko ilaran ongi ezagunak ziren eta. Hain ezagunak ze, txartela eskatu ere ez zieten egiten.

9. Errenteriatik Nafarroako baserrietara jateko eske

- **Erref**: ERR-051/013

- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:19:28. **Bukatu**: 00:20:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:
Joxeren ama Nafarroa aldera joaten omen zen hango baserrietan jatekoa eskatzera. Joxe bera ere inoiz joandakoa da, eta gogoan ditu poliziak Irunen jartzen zituen kontrolak.

10. Artoa txikitzera Oiartzungo Ugaldetxo auzora

- **Erref**: ERR-051/014
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:20:27. **Bukatu**: 00:21:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:
Joxek, arto-irina egiteko, Oiartzungo Ugaldetxo auzoko errota batera eramaten zuen artoa.

11. Babesetik irten eta bonba batek akabatu

- **Erref**: ERR-051/015
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:21:36. **Bukatu**: 00:22:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Joxe eta haren sendikoak Sestaoko etxe batean egon omen ziren babesturik bolada batez, gerra garaian. Behin, etxeko jabea babes-tokitik atera omen zen bonbardaketa baten erdian, hegazkinek alde egin zutela uste zuela eta. Une horretan, bonba bat ondora jausi zitzaion eta hantxe akabatu zen gizona.

12. Celestino Gaztelumendi, Oiartzunen fusilatua

- **Erref**: ERR-051/016
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:22:42. **Bukatu**: 00:24:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Fusilamentuei buruz galdetu eta aitaren lehengusua etorri zaio gogora Joxeri, Celestino Gaztelumendi.

13. Karlista baten maizter

- **Erref**: ERR-051/017
- **Iraupena**: 0:02:29. **Hasi**: 00:24:18. **Bukatu**: 00:26:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Joxeren aita atxilo eraman zuten Bilbora, Gerra Zibilean. Joxeren sendikoak maizterrak ziren, eta etxeko nagusia, Karlista. Joxeren aburuz, gizon harekin izandako harremanak aitaren atxilo-aldi murritzarekin zerikusia izan zuen. Mesede trukea izan ote zen pentsatzen du egun.

14. Kale erdian belauniko

- **Erref**: ERR-051/019
- **Iraupena**: 0:00:49. **Hasi**: 00:27:58. **Bukatu**: 00:28:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Apaiza bere laguntzaileekin inora joaten gurutzatu eta haien eskuko kanpai hotsa adituz gero, norberak zegoen hartan belaunikatu beharra zuen. Igandetan antzeko zerbait izaten zen errekete jantziekin desfilatzen zuten gazteak kalean topatuz gero.

15. Izara bat bandera espainolaren ordez

- **Erref**: ERR-051/020
- **Iraupena**: 0:00:48. **Hasi**: 00:28:47. **Bukatu**: 00:29:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:
Bizi lagun batek utzi zion bandera espainola Joxeren amari balkoian jartzeko, banderaren partez izara bat jarrita baitzeukaten.

16. "Elizaren kontrolak inkisizioa zirudien"

- **Erref**: ERR-051/021
- **Iraupena**: 0:06:00. **Hasi**: 00:29:35. **Bukatu**: 00:35:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Elizara nor joaten zen eta nor ez jakiteko txartel batzuk omen ziren. Itun berriaren salmenta bera ere kontrolatuta egon omen zen bolada batean. Era

berean, elizaren baimenik gabe edo elizaren ardurapekoak ez ziren hainbat eta hainbat aktibitate debekaturik zeuden.

17. Ahaleginak jendeak gazteleraz hitz egin zezan

- **Erref**: ERR-051/022
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:35:35. **Bukatu**: 00:36:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Gerra garaian, Joxek eta anaiak gazteleraz hitzik ez zekitela egin zuten herritik alde, eta itzuleran, "Si eres español, habla en español" zioen kartelarekin egin omen zuten topo, parez-pare, Hondarribian.

18. Falangistak Lartzabalgo futbol zelaiaren jabe

- **Erref**: ERR-051/023
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 00:36:29. **Bukatu**: 00:38:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola
- Politika » Jarrera politikoak » Falangistak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Falangekoak Lartzabal auzoko futbol zelaiaren jabe eginda omen zeuden, eta Joxe eta bere lagunek, han jokatu baino, euren futbol taldea, "Unión Txiki", desegitea erabaki zuten. Joxe, gerora, Oiartzungo "Garbi Alai" taldean jokatzen hasiko zen.

19. Txikierdiko bilerak bereziak ziren

- **Erref**: ERR-051/024
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:38:10. **Bukatu**: 00:40:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:
Txikierdiko bileren oroitzapen ederrak ditu Joxek. Ume garaitik ezagutzen zuen inguru hura, aita oiartzuarra baitzuen. Dena den, Joxe ez dugu neska-laguntze gehiegi egindakoa, sagardotik edan ondoren nahiko lan izaten baitzuten Errenteriara oinez itzultzen.

20. Auto istripua Lartzabalen

- **Erref**: ERR-051/025
- **Iraupena**: 0:01:08. **Hasi**: 00:40:27. **Bukatu**: 00:41:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:
Joxe lagunekin Lartzabal auzoan futbolean entrenatzen ari zen batean, bi autok talka egin omen zuten aurrez-aurre. Militarrak omen zihoazen bi autoetan, eta Joxek dioenez, bi lagun gutxienez hil ziren auto istripu hartan.

21. Falangistak Karlistak baino ugariago

- **Erref**: ERR-051/026
- **Iraupena**: 0:00:37. **Hasi**: 00:41:35. **Bukatu**: 00:42:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Karlismoa, liberalismoa
- Politika » Jarrera politikoak » Falangistak

Laburpena:
Joxeren iritziz Errenteria eta inguruan sekula ez da Karlista gehiegi izan; falangistak bai, ordea, asko.

22. Soldadutza luzeak buruari eragiteko balio du

- **Erref**: ERR-051/027
- **Iraupena**: 0:04:14. **Hasi**: 00:42:12. **Bukatu**: 00:46:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Joxek Etxaurin egin zuen soldadutza. Hogeita bederatzi hilabete eman zituen han. Bertan elizari buruz hausnarketa egiteko nahikoa asti izan zuen, baita bere ondorio garbiak ateratzeko ere.

23. Hamahiru urterekin lanean hasi eta hirurogeita bostekin erretiroa hartu

- **Erref**: ERR-051/028
- **Iraupena**: 0:04:23. **Hasi**: 00:46:26. **Bukatu**: 00:50:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Ontzigintza

Laburpena:
<p>Errenteriako Olibet gaileta-fabrikan lanean hasi bazen ere, mekanika kontutan aritu izan da beti Joxe. Ez da toki berean luzaro aritzekoa izan, bederatzi lantoki ezberdin ezagutu baititu. Beti gauza berriak ikasteko grina

izan du, eta bere karrerako azken urteak onenak izan direla aitortzen du. Beste hamar urte gehiago egingo omen zituen planoak marrazten, utzi izan baliote.</p>

24. Bizitza bat ontzigintzari lotua

- **Erref**: ERR-051/029
- **Iraupena**: 0:02:13. **Hasi**: 00:50:49. **Bukatu**: 00:53:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Ontzigintza
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:
Joxeren iritziz lan sakrifikatua baina ongi ordaindutakoa izan da ontzigintzan egitea egokitu izan zaiona. Mekaniko aritu zen garaian, sarritan gauez lanean geratu behar izaten zuten, bai eta iganderen batean edo bestean ere.

25. Armadoreek jartzen dituzte barkuen izenak

- **Erref**: ERR-051/031
- **Iraupena**: 0:01:53. **Hasi**: 00:53:48. **Bukatu**: 00:55:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Ontzigintza

Laburpena:
Ontzigintzan aritu zen garaian hiru barku eraiki zituztela kontatu digu Joxek. Haien izenak ez ditu ahazteko: "Zanga", "Stuka" eta "Maskato".

26. Gerra garaian eskolarik ez

- **Erref**: ERR-051/033
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:57:38. **Bukatu**: 00:58:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:
Gerra garaian haurrak kalean ibiltzen omen ziren jolasean bonbardaketa abisua ematen zuten arte.

27. Aitaren gerrako ibilerak gogoan

- **Erref**: ERR-051/034
- **Iraupena**: 0:02:38. **Hasi**: 00:58:38. **Bukatu**: 01:01:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:
Joxeren aita "zapadores-minadores" errejimentuan ibili omen zen gerran, eta sarritan egokitu omen zitzaion bi bandoen artean lanean jardun beharra, arrisku bizian.

28. "Aita etxean dago!"

- **Erref**: ERR-051/036
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 01:01:22. **Bukatu**: 01:03:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Aita preso eduki zuten bitartean Joxeri ez zioten hura bisitatzera joaten utzi. Asko sumatu zuen haren falta, eta poz handia hartu zuen etxeratu zenean. Kasualitatez, Joxeren ama bisitan joan zitzaion egun batean askatu zuten aita.

29. Lamiakoko aireportuko hegazkinak

- **Erref**: ERR-051/037
- **Iraupena**: 0:01:52. **Hasi**: 01:03:13. **Bukatu**: 01:05:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Gerra garaian Sestaon egin zuen egonaldia Joxeren familiak, eta handik Lamiakoko aireportuko hegazkinak bistaratzen zituzten. Han pilotu errusiarrak bazirela gogoan du.

30. Errenteria erdi hutsik

- **Erref**: ERR-051/038
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 01:05:05. **Bukatu**: 01:07:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Gerra garaian ihesi ibili ondoren Errenteriara itzuli zirenean, erdi hutsik topatu zuten herria, baina osorik.

31. Lehengusuarekin baserrian jostatzen

- **Erref**: ERR-051/039
- **Iraupena**: 0:03:47. **Hasi**: 01:07:02. **Bukatu**: 01:10:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Lehengusuarekin jostatzen zen Joxe, sagarrak lapurtzen, txori habiak bilatzen, "marrus"ean, kaniketan... Baina futbola izan du beti gustukoen; Irungo Real Unión taldearen jarraitzaile ziren, bera eta lagunak.

32. Errenteria eta inguruko dantzalekuak eta zinea

- **Erref**: ERR-051/040
- **Iraupena**: 0:04:46. **Hasi**: 01:10:49. **Bukatu**: 01:15:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:
Oso dantzazalea izan ez bada ere, tarteka Igeldora joaten ziren Joxe eta haren lagunak, dantzara. "Mesedez" esanda hurbiltzen omen ziren neskengana, dantza eske. Errenteriako "Danubio" dantzalekura, Irungo "Fantasio"ra eta Hondarribira ere joaten omen ziren, eta zinerako joera ere bazuten. Joxeren Aita eta ama zinera abonatuta omen zeuden.

33. "Euskara den gauzarik ederrena da"

- **Erref**: ERR-051/042
- **Iraupena**: 0:05:07. **Hasi**: 01:15:53. **Bukatu**: 01:21:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Joxeri ate asko zabaldu dizkio euskarak bizitzan. Euskararen jatorriari buruzko liburuak ere irakurri ditu. Berea ez beste euskalkietako euskaldunekin hitz egin duenetan ez du elkar ulertzeko arazorik izan sekula.

Transkripzioa
-Bueno Joxe, ba bukatzeko, ingoizkizut euskeran inguruan bi galdera, e! Bat, zuk bizi guziya, bueno, ezkondu ta ez, biño euskeraz in'tzu bizitza. Etxian, txikitan...
-Nik beti etxian euskera in det, beti. Lanian de'bai. Lanteiyan de'bai. Ez zekitenekin /Etzakitenakin/ ez, klaro, porque ni hor, ni ekargatu eon nitzan lehenbizi hasi nitzan tokiyan. Geo ia ofizina teknitan ta eondu nitzan ba, launa euskalduna, sanjuandarra... Guk egun guziya euskeraz iten genun. Uan, baldin bazeon norbaitte erdelduna, ba...
-Harekin erderaz.
-Klaro...
-Ta zuk bizitza guztia euskaraz inta, zer da zutzako euskera, Joxe?
-Gauzik ederrena. Gauzik ederrena. Ni euskeraz ikasi izatia, beti itea, netzako gauza ederra da. Nik izandu'et, mendira juten [...], hemengo mendieta ta, basarrin batea ta, galdetzea ni juten nintzan. Ta euskeraz nola [...], segittun zabaltzen zuten atia! Jatea jute'giñan tabernan batea ta

hola ta, ni han euskeraz. Ta beti oso ondo. Oso ondo. Nei asko zabaldu'izkit euskerak. Ta netzako, esate'izut, lehen esan dizutena, da netzako gauz ederra! Ederra. Nik ba'itut hor libro batzuek, oso garrantziya'aukatenak, biñon dia libro batzuek beitu ber dena beste gauzakin. Atzo eondu nitzan honekin ikusten. Eta baditu liburuak geyo horrek'e iñak. Ta horrek ekartzen du, liburu hortan ekartzen du, euskalduna nola atea giñan mundura! Karriri, karri liburuak! Ikusteko!
-Geo, ez, geo ikusiko'ittugu, hau, azkeneko galdera ingo'ut ta...
-Bai. Eta hor ekartzen du: el euskara madre del castellano. Eta ez du esaten, Iruretagoiena edo, Arrizabalaga edo holako batek, ez, Valladolizeko gizon bat da e! Jorge María Rivero Meneses. Hoi Europan'de garrantzi haundiya izandu du, gizon honek. Eta ni jun nitzan gizon horrekin bi konferentzira, jun nitzan beakin. Eta batian jarri niyon ni gauza hori [...] "Yo he leído", esan nion, "Yo he leído que los vascos procedemos de una isla, que había y se hundió, por el Atlántico, y que procede de allí, y tal... Y eso decían los alemanes".
Esan'tzian (bere hitzakin e!): "No tenían ni puta idea". Esan'tzian. "Ni puta idea. Los vascos siempre han vivido aquí. Y proceden aquí. Su origen está aquí, en la bahía de Santander". Ta esplikatzen ditu gauzak, nik arrittua nago Valladolizeko gizon bat nola dagon horren zoratua euskerakin. Profesoria da e, bea profesoria da. Kategoriko gizona da. Ta ni Donostira jun nitzanian beakin hitzein nun, gai hoi, ta jo, san tzian: "no tienen ni idea. Ni idea".
-Ta zutzat, euskeraikan garbina? Euskera guztiak ez dia ba, Tolosan hemen bezela ez da hitzeitten, edo...
-Bueno, azkar jartzen da e!, "Porque" gu soldauskan gaudela Bizkaitarrak zian asko. Nik haien euskara seittun ikasi nun! Eta euskaldunakin era batea iten nun ta haiekin bestea. Eta geo naparrak'e bazian, ta etzenun horren berdiña're e, baño arazoik ez zegoen /etzeon/. Etzeon bat'e arazoikan.
-Denak ulertzen ziñaten...
-Bai, bai! Ni...
-Ta bat esatekotan, garbina zein dela esango zenuke zuk?
-Bat?
-Bai, nunbatteko ba, Errenteikua edo Oiartzungua edo Bizkaikua edo...
-A bueno, Oiartzunguak eta Errenteikuak lehen ez ziren /etzian/ horren berdinak; uain bai, "porque" ikastolan ikasten dituzte uain! Gu ez giñan ikastolako umiak! Hoi, itxian ikasten genuna, baiñon baserriyan'de, gauzak, hemen igual deitzen geniyon era batea ta han bestea, igual, Oiartzunguakin de'bai, baiña azkenian, danak hartze'ituzu. Ni [...] arazoik izandu, sekula. Ez bixkaitarrakin ta Arabakuak ez naiz goatzen inorre bazeonik. Naparrak bai, naparrak bazian. Ta nik euskeraz iten nun beti. Nik ahal den guziya euskaraz.
-Bueno ba, Joxe, ba eskerrik asko.
-Ez horregatik.
-Zuk hemen esantakuak interneten jarriko'ttugu, ba nahi dunak ikusteko ta nahi dunak ba ikasteko.
-Hoixe, ederki.
-Bale?
-Ikastia dute euskaraz.
-Hoi da.
-Gure hizkuntza da.
-Bale ba, mila esker, Joxe.
-Ez horregatik.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-20

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com